

Fișe de drept civil

**Partea generală. Persoanele. Drepturile reale principale.
Obligațiile. Contractele. Moștenirea. Familia**

Ediția a 4-a, revizuită și adăugită

volum coordonat de **Gabriel Boro**

Colectivul de autori:

**Gabriel Boro, Carla Alexandra Anghelescu,
Bogdan Nazat, Ioana Nicolae**

Editura
Stamangiu
2019

CUPRINS

PARTEA GENERALĂ. PERSOANELE	1
FIȘA NR. 1. APLICAREA LEGII CIVILE ÎN TIMP	3
I. PRINCIPII CARE GUVERNEAZĂ APLICAREA LEGII CIVILE, ÎN GENERAL	3
1. Principiul neretroactivității legii civile	3
2. Principiul aplicării imediate a legii civile noi	4
II. APLICAREA ÎN TIMP A CODULUI CIVIL DIN 2009	4
1. Legea aplicabilă actului juridic civil	4
2. Legea aplicabilă prescripției extinctive și decăderii	6
3. Legea aplicabilă accesiunii, uzucapiunii și posesiei	7
3.1. Accesiunea	7
3.2. Uzucapiunea	7
3.3. Posesia	8
4. Legea aplicabilă dezmembrămintelor dreptului de proprietate privată	8
4.1. Dreptul de superficie	8
4.2. Dreptul de uzufruct, dreptul de uz și dreptul de abitație	8
4.3. Dreptul de servitute	9
5. Legea aplicabilă faptelor juridice licite ca izvoare de obligații	9
6. Legea aplicabilă în materia faptelor ilicite ca izvoare de obligații	9
7. Legea aplicabilă în materie de moștenire legală	9
8. Legea aplicabilă în materie de moștenire testamentară	10
9. Legea aplicabilă efectelor viitoare ale altor situații juridice trecute	10
III. ASPECTE PARTICULARE	10
FIȘA NR. 2. RAPORTUL JURIDIC CIVIL	12
I. NOȚIUNEA ȘI CARACTERELE RAPORTULUI JURIDIC CIVIL	12
II. IZVOARELE RAPORTULUI JURIDIC CIVIL CONCRET	12
1. Clasificarea izvoarelor raporturilor juridice civile concrete	12
III. STRUCTURA RAPORTULUI JURIDIC CIVIL	13
1. Elementele constitutive ale raportului juridic civil	13
2. Conținutul raportului juridic civil	13
2.1. Considerații generale	13
2.2. Dreptul subiectiv civil	14
2.2.1. Noțiune și trăsături juridice	14
2.2.2. Clasificarea drepturilor subiective civile	14
2.2.2.1. <i>Drepturi subiective civile absolute și drepturi subiective civile relative</i>	14
2.2.2.2. <i>Drepturi subiective civile patrimoniale și drepturi subiective civile nepatrimoniale</i>	15

2.2.2.3. Drepturi subiective civile principale și drepturi subiective civile accesorii	16
2.2.2.4. Drepturi subiective civile pure și simple și drepturi subiective civile afectate de modalități	17
2.2.3. Exercitarea drepturilor subiective civile. Abuzul de drept	18
2.2.3.1. Exercitarea drepturilor subiective civile	18
2.2.3.2. Abuzul de drept	18
2.3. Obligația civilă	19
2.3.1. Noțiune și trăsături	19
2.3.2. Elementele raportului juridic obligațional	19
2.3.3. Izvoarele obligației civile	20
2.3.4. Clasificarea obligațiilor civile	20
2.3.4.1. Categori de obligații civile, după obiectul lor	20
A. Obligații de a da, obligații de a face și obligații de a nu face	20
B. Obligații pozitive și obligații negative	21
C. Obligații de rezultat și obligații de mijloace	22
2.3.4.2. Categori de obligații civile, după sancțiune	22
2.3.4.3. Categori de obligații civile, după gradul de opozabilitate (în raport de persoanele față de care pot produce efecte)	23
2.3.4.4. Categori de obligații civile, după complexitate	24
3. Obiectul raportului juridic civil. Bunurile	24
3.1. Definiția obiectului raportului juridic civil	24
3.2. Bunurile	25
3.2.1. Noțiune. Corelația dintre bunuri și patrimoniu	25
3.2.2. Clasificarea bunurilor	25
3.2.2.1. Bunuri imobile și bunuri mobile	25
3.2.2.2. Bunuri aflate în circuitul civil și bunuri scoase din circuitul civil	27
3.2.2.3. Bunuri fungibile și bunuri nefungibile	28
3.2.2.4. Bunuri consumptibile și bunuri neconsumptibile	29
3.2.2.5. Bunuri divizibile și bunuri indivizibile	29
3.2.2.6. Bunuri principale și bunuri accesorii	30
3.2.2.7. Bunuri frugifere și bunuri nefrugifere	30
3.2.2.8. Bunuri corporale și bunuri incorporale	32
3.2.2.9. Bunuri sesizabile și bunuri insesizabile	32
3.2.2.10. Bunuri din domeniul public și bunuri din domeniul privat	33
4. Subiectele (părțile) raportului juridic civil	33
4.1. Categoriile subiectelor de drept civil	33
4.2. Determinarea, pluralitatea și schimbarea subiectelor raportului juridic civil	34
4.2.1. Determinarea subiectelor raportului juridic civil	34
4.2.2. Pluralitatea subiectelor raportului juridic civil	34
4.2.2.1. Precizări prealabile	34
4.2.2.2. Pluralitatea subiectelor în raporturile reale	34

4.2.2.3. Pluralitatea subiectelor în raporturile obligaționale (de creanță)	35
4.2.2.4. Comparație între obligația solidară și obligația indivizibilă	38
4.2.3. Schimbarea subiectelor raportului juridic civil	39
4.2.3.1. Precizări introductive	39
4.2.3.2. Schimbarea persoanei subiectului activ	39
4.2.3.3. Schimbarea persoanei subiectului pasiv	40
FIȘA NR. 3. ACTUL JURIDIC CIVIL. CONTRACTUL – IZVOR DE OBLIGAȚII	42
PARTEA I. ACTUL JURIDIC CIVIL, CA IZVOR DE OBLIGAȚII	42
I. CONSIDERAȚII GENERALE	42
II. CLASIFICAREA ACTELOR JURIDICE CIVILE	42
1. Acte juridice civile unilaterale, acte juridice civile bilaterale și acte juridice civile plurilaterale	42
2. Acte juridice civile cu titlu oneros și acte juridice civile cu titlu gratuit	44
3. Acte juridice civile constitutive, acte juridice civile translativă și acte juridice civile declarative	46
4. Acte juridice civile de conservare, acte juridice civile de administrare și acte juridice civile de dispoziție	46
5. Acte juridice civile consensuale, acte juridice civile solemne (formale) și acte juridice civile reale	48
6. Acte juridice civile patrimoniale și acte juridice civile nepatrimoniale	49
7. Acte juridice civile cu executare dintr-o dată (<i>uno actu</i>) și acte juridice civile cu executare continuă sau succesivă	49
8. Acte juridice civile principale și acte juridice civile accesorii	51
9. Acte juridice civile strict personale (<i>intuitu personae</i>) și acte juridice civile care pot fi încheiate și prin reprezentant	51
10. Acte juridice civile între vii (<i>inter vivos</i>) și acte juridice civile pentru cauză de moarte (<i>mortis causa</i>)	52
11. Acte juridice civile subiective și acte juridice civile condiție	52
12. Acte juridice civile pure și simple și acte juridice civile afectate de modalități	53
13. Acte juridice civile cauzale și acte juridice civile abstracte	53
14. Acte juridice civile numite (tipice) și acte juridice civile nenumite (atipice)	54
III. CONDIȚIILE ACTULUI JURIDIC CIVIL	55
1. Noțiunea și clasificarea condițiilor actului juridic civil	55
1.1. Noțiune	55
1.2. Clasificare	55
2. Capacitatea de a încheia actul juridic civil	55
2.1. Noțiunea de capacitate	55
2.2. Regula (principiul) capacității de a încheia acte juridice și excepția incapacității	56
3. Consimțământul	57
3.1. Noțiune și aspecte generale	57

3.2. Corelația dintre consimțământ și voința juridică. Principiile voinței juridice	59
3.2.1. Precizări introductive	59
3.2.2. Principiile voinței juridice	59
3.2.2.1. <i>Principiul libertății de voință</i>	59
3.2.2.2. <i>Principiul voinței reale</i>	60
3.3. Cerințele valabilității consimțământului	61
3.3.1. Enumerarea condițiilor	61
3.3.2. Consimțământul trebuie să provină de la o persoană cu discernământ	61
3.3.3. Consimțământul să fie exprimat cu intenția de a produce efecte juridice	62
3.3.4. Consimțământul să fie liber, adică să nu fie alterat de vreun viciu de consimțământ	63
4. Viciile de consimțământ	63
4.1. Eroarea	63
4.1.1. Noțiune	63
4.1.2. Clasificare	63
4.1.2.1. <i>Eroarea esențială și eroarea neesențială</i>	63
4.1.2.2. <i>Eroarea de fapt și eroarea de drept</i>	65
4.1.2.3. <i>Eroarea scuzabilă și eroarea nescuzabilă</i>	65
4.1.3. Structura erorii	66
4.1.4. Cerințele erorii pentru a fi viciu de consimțământ	66
4.1.5. Sancțiunea în cazul erorii esențiale și scuzabile	66
4.2. Dolul	67
4.2.1. Noțiune	67
4.2.2. Structura dolului	68
4.2.3. Cerința dolului	68
4.2.4. Sancțiunea dolului	69
4.2.5. Proba dolului	70
4.3. Violența	70
4.3.1. Noțiune	70
4.3.2. Clasificarea violenței	70
4.3.2.1. <i>Violența fizică și violența morală</i>	70
4.3.2.2. <i>Amenințarea legitimă și amenințarea nelegitimă</i>	71
4.3.3. Structura violenței	71
4.3.4. Cerințele violenței	71
4.3.5. Sancțiunea și proba violenței	72
4.4. Leziunea	73
4.4.1. Noțiune	73
4.4.2. Structura leziunii	73
4.4.3. Domeniul de aplicare al leziunii	74
4.4.4. Sancțiunea leziunii	75
4.5. Viciile de consimțământ. Tabel comparativ	76

5. Obiectul actului juridic civil _____	77
5.1. Noțiune _____	77
5.2. Distincție între obiectul actului juridic civil și obiectul obligației _____	77
5.3. Cerințele valabilității obiectului actului juridic civil _____	78
5.3.1. Enumerarea cerințelor valabilității obiectului actului juridic civil _____	78
5.3.2. Obiectul actului juridic să fie determinat și obiectul obligației să fie determinat sau cel puțin determinabil _____	78
5.3.3. Obiectul să fie licit _____	79
5.3.4. Obiectul să existe _____	79
5.3.5. Obiectul să fie posibil _____	81
5.3.6. Obiectul să fie în circuitul civil _____	81
5.3.7. Obiectul să fie o faptă personală a celui care se obligă _____	81
5.3.8. Existența autorizației administrative sau judiciare ori a altei cerințe prevăzute de lege _____	82
6. Cauza (scopul) actului juridic civil _____	82
6.1. Noțiune _____	82
6.2. Cerințele valabilității cauzei actului juridic civil _____	83
6.2.1. Enumerarea cerințelor valabilității cauzei actului juridic civil _____	83
6.2.2. Cauza să existe _____	83
6.2.3. Cauza să fie licită _____	83
6.2.4. Cauza să fie morală _____	84
6.3. Proba cauzei _____	84
7. Forma actului juridic civil _____	85
7.1. Considerații generale _____	85
7.1.1. Noțiunea de formă a actului juridic civil _____	85
7.1.2. Principiul consensualismului _____	85
7.1.3. Clasificarea condițiilor de formă ale actului juridic civil _____	86
7.1.3.1. <i>Forma ad validitatem, forma ad probationem și forma pentru opozabilitate față de terți</i> _____	86
7.1.3.2. <i>Forma legală și forma voluntară (convențională)</i> _____	86
7.2. Forma <i>ad validitatem</i> _____	86
7.3. Forma <i>ad probationem</i> _____	89
7.4. Forma pentru opozabilitate față de terți (<i>ad opposabilitatem</i>) _____	90
8. Modalitățile actului juridic civil _____	91
8.1. Termenul _____	91
8.1.1. Noțiune _____	91
8.1.2. Clasificare _____	92
8.1.2.1. <i>Termen suspensiv și termen extinctiv</i> _____	92
8.1.2.2. <i>Termen în favoarea debitorului, termen în favoarea creditorului și termen în favoarea ambelor părți</i> _____	92
8.1.2.3. <i>Termen voluntar (termen convențional), termen legal și termen jurisdicțional</i> _____	92

8.1.2.4. <i>Termen cu scadență certă și termen cu scadență incertă</i>	94
8.1.3. Efectele termenului	94
8.1.3.1. <i>Precizări introductive</i>	94
8.1.3.2. <i>Efectele termenului suspensiv</i>	94
8.1.3.3. <i>Efectele termenului extinctiv</i>	96
8.2. Condiția	96
8.2.1. Noțiune	96
8.2.2. Clasificare	96
8.2.2.1. <i>Condiție suspensivă și condiție rezolutorie</i>	96
8.2.2.2. <i>Condiție cazuală, condiție mixtă și condiție potestativă</i>	97
8.2.2.3. <i>Condiție pozitivă și condiție negativă</i>	98
8.2.2.4. <i>Condiție posibilă și condiție imposibilă</i>	99
8.2.2.5. <i>Condiție licită și morală și condiție ilicită sau imorală</i>	99
8.2.3. Efectele condiției	100
8.2.3.1. <i>Aspecte generale</i>	100
8.2.3.2. <i>Efectele condiției suspensive</i>	100
8.2.3.3. <i>Efectele condiției rezolutorii</i>	101
8.2.4. Comparatie între termen și condiție	102
8.3. Sarcina	103
8.3.1. Noțiune	103
8.3.2. Clasificare	103
8.3.3. Efecte	104
8.3.4. Comparatie între condiție și sarcină	104
IV. EFECTELE ACTULUI JURIDIC CIVIL	105
1. Considerații generale privind efectele actului juridic civil	105
1.1. Noțiunea de efecte ale actului juridic civil	105
1.2. Determinarea efectelor actului juridic civil	105
1.3. Noțiunea și enumerarea principiilor efectelor actului juridic civil	107
2. Principiile efectelor actului juridic civil	107
2.1. Principiul forței obligatorii (<i>pacta sunt servanda</i>)	107
2.1.1. Noțiune și justificare	107
2.1.2. Excepțiile de la principiul forței obligatorii	108
2.1.2.1. <i>Considerații generale</i>	108
2.1.2.2. <i>Cazuri de restrângere a forței obligatorii</i>	108
2.1.2.3. <i>Cazuri de extindere a forței obligatorii</i>	109
2.1.2.4. <i>Prevederea de către lege a posibilității modificării unilaterale a contractului</i>	110
2.1.2.5. <i>Revizuirea efectelor actelor juridice ca urmare a ruperii echilibrului contractual (impreviziunea)</i>	110
2.1.2.6. <i>Revizuirea condițiilor și a sarcinilor în materia liberalităților</i>	111
2.1.3. Situații care nu constituie excepții de la principiul forței obligatorii	112
2.2. Irevocabilitatea efectelor actului juridic civil	112
2.2.1. Noțiune și justificare	112

2.2.2. Excepții de la irevocabilitatea efectelor actului juridic civil	113
2.2.2.1. <i>Considerații generale</i>	113
2.2.2.2. <i>Excepții de la irevocabilitatea actelor juridice civile bilaterale sau plurilaterale</i>	113
2.2.2.3. <i>Excepții de la irevocabilitatea actelor juridice civile unilaterale</i>	114
2.2.2.4. <i>Denunțarea unilaterală</i>	115
2.2.3. Situații care nu constituie excepții de la irevocabilitate	116
2.3. Principiul relativității efectelor actului juridic civil	116
2.3.1. Noțiune și justificare	116
2.3.2. Principiul relativității și opozabilitatea față de terți a actului juridic	116
2.3.2.1. <i>Corelația dintre relativitate și opozabilitate</i>	116
2.3.2.2. <i>Distincția dintre relativitatea și opozabilitatea față de terți a actului juridic</i>	117
2.3.3. Noțiunile de parte, terț și având-cauză. Categori de avânzi-cauză	117
2.3.4. Excepții de la principiul relativității efectelor actului juridic civil	120
2.3.4.1. <i>Considerații generale</i>	120
2.3.4.2. <i>Categori de excepții de la principiul relativității efectelor actului juridic</i>	120
2.3.5. Excepții de la opozabilitatea actului juridic civil	122
V. NULITATEA ACTULUI JURIDIC CIVIL	123
1. Noțiuni generale	123
1.1. Definiția și trăsăturile nulității	123
1.2. Funcțiile nulității	124
1.3. Delimitarea nulității de alte sancțiuni de drept civil (alte cauze de ineficacitate)	124
1.3.1. Nulitatea și rezoluțiunea	124
1.3.2. Nulitatea și rezilierea	125
1.3.3. Nulitatea și caducitatea	126
1.3.4. Nulitatea și revocarea	127
1.3.5. Nulitatea și inopozabilitatea	127
1.3.6. Nulitatea și reducățiunea	128
1.4. Clasificarea nulităților actului juridic civil	128
1.4.1. Nulitatea relativă și nulitatea absolută	128
1.4.2. Nulitatea totală și nulitatea parțială	129
1.4.3. Nulitatea expresă și nulitatea virtuală	130
1.4.4. Nulități de fond și nulități de formă	130
1.4.5. Nulități judiciare, nulități amiabile și nulități de drept	131
2. Cauzele de nulitate	133
2.1. Precizări introductive	133
2.2. Cauzele de nulitate absolută	134
2.3. Cauzele de nulitate relativă	137
3. Regimul juridic al nulității	138
3.1. Precizări introductive	138
3.2. Regimul juridic al nulității relative	138
3.2.1. Enumerarea regulilor care guvernează regimul juridic al nulității relative	138

3.2.2. Nulitatea relativă poate fi invocată, în principiu, numai de persoana interesată _____	138
3.2.3. Nulitatea relativă este prescriptibilă pe cale de acțiune și, ca regulă, imprescriptibilă pe cale de excepție _____	139
3.2.4. Nulitatea relativă poate fi acoperită prin confirmare expresă ori tacită _____	139
3.3. Regimul juridic al nulității absolute _____	141
3.3.1. Enumerarea regulilor care guvernează regimul juridic al nulității absolute _____	141
3.3.2. Nulitatea absolută poate fi invocată de oricine are interes, de instanță, de procuror sau de alte organe prevăzute de lege _____	142
3.3.3. Nulitatea absolută este imprescriptibilă _____	143
3.3.4. Nulitatea absolută, în principiu, nu poate fi acoperită prin confirmare _____	143
3.4. Tabel recapitulativ privind regimul juridic al nulității _____	144
4. Efectele nulității _____	145
4.1. Considerații generale _____	145
4.1.1. Noțiunea de efecte ale nulității _____	145
4.1.2. Enumerarea principiilor efectelor nulității _____	145
4.2. Principiul retroactivității efectelor nulității _____	146
4.3. Principiul restabilirii situației anterioare prin restituirea prestațiilor (<i>restitutio in integrum</i>) _____	146
4.3.1. Noțiune și excepții _____	146
4.3.2. Modalități de restituire _____	149
4.3.2.1. <i>Principiile care operează în materia restituirii</i> _____	149
4.3.2.2. <i>Reguli privind restituirea prin echivalent în ipotezele vizate de art. 1641-1646 C.civ.</i> _____	149
4.4. Principiul anulării actului subsecvent ca urmare a anulării actului inițial (<i>resolutio iure dantis, resolvitur ius accipientis</i>) _____	151
4.5. Cazuri care înlătură principiul <i>quod nullum est, nullum producit effectum</i> _____	152
4.5.1. Precizări prealabile _____	152
4.5.2. Conversiunea actului juridic _____	153
4.5.3. <i>Error communis facit ius</i> _____	154
4.5.4. Principiul răspunderii civile delictuale _____	154
PARTEA A II-A. PARTICULARITĂȚI ALE CONTRACTULUI CA IZVOR DE OBLIGAȚII _____	155
I. ÎNCHEIEREA CONTRACTELOR _____	155
1. Considerații generale _____	155
2. Reguli privind încheierea contractului _____	155
3. Negocierile precontractuale _____	155
4. Oferta de a contracta _____	156
4.1. Considerații generale _____	156
4.2. Cerințele propunerii pentru a constitui o ofertă de a contracta _____	156
4.2.1. Să fie o manifestare de voință reală, neviciată, făcută cu intenția de a produce efecte juridice _____	156
4.2.2. Să fie precisă și completă _____	157

4.3. Clasificarea ofertei	157
4.4. Tipologia ofertei de a contracta. Efecte juridice	157
4.5. Revocarea ofertei și retragerea ofertei	159
4.6. Oferta de a contracta și antecontractul	159
5. Acceptarea ofertei	159
6. Momentul și locul încheierii contractului	161
6.1. Momentul încheierii contractului	161
6.2. Locul încheierii contractului	161
II. PACTUL DE OPȚIUNE ȘI PROMISIUNEA DE A CONTRACTA	162
1. Pactul de opțiune	162
2. Promisiunea de a contracta	162
III. PARTICULARITĂȚI PRIVIND EFECTELE CONTRACTELOR	166
1. Excepții de la principiul relativității efectelor contractelor	166
1.1. Stipulația pentru altul	166
1.2. Promisiunea faptei altuia	168
1.3. Cesiunea contractului	168
1.3.1. Considerații generale	168
1.3.2. Condițiile cesiunii contractului	169
1.3.3. Efectele cesiunii contractului	170
2. Excepții de la principiul opozabilității efectelor contractului	171
2.1. Simulația	171
2.1.1. Considerații generale	171
2.1.2. Formele simulației	172
2.1.3. Efectele simulației	174
2.1.3.1. Efectele generale ale simulației	174
2.1.3.2. Efectele simulației față de părți și terți	175
2.1.4. Acțiunea în simulație	176
2.2. Creditorii chirografari	178
IV. RISCUL CONTRACTULUI	178
FIȘA NR. 4. PRESCRIPTIA EXTINGTIVĂ	180
I. CONSIDERAȚII GENERALE REFERITOARE LA PRESCRIPTIA EXTINGTIVĂ	180
1. Definiția, natura juridică și reglementarea prescripției extinctive	180
2. Invocarea prescripției extinctive	181
3. Efectul prescripției extinctive	182
3.1. Noțiune și consecințe	182
3.2. Principiile efectului prescripției extinctive	183
4. Delimitarea prescripției extinctive de alte instituții	185
4.1. Prescripția extinctivă și uzucapiunea	185
4.2. Prescripția extinctivă și termenul, ca modalitate a actului juridic	186

II. DOMENIUL DE APLICARE AL PRESCRIPTIEI EXTINCTIVE	186
1. Noțiune	186
2. Domeniul prescripției extinctive în cadrul drepturilor patrimoniale	187
2.1. Prescripția extinctivă și drepturile de creanță	187
2.2. Prescripția extinctivă și drepturile reale accesorii	187
2.3. Prescripția extinctivă și drepturile reale principale	187
3. Domeniul prescripției în cadrul drepturilor nepatrimoniale	188
3.1. Principiul imprescriptibilității drepturilor nepatrimoniale	188
3.2. Excepții de la principiul imprescriptibilității drepturilor nepatrimoniale	189
4. Probleme speciale referitoare la domeniul prescripției extinctive	189
4.1. Valorificarea dreptului subiectiv civil pe calea excepției (a apărării de fond)	189
4.2. Acțiunea în constatare	191
4.3. Acțiunile mixte	191
4.4. Dualitatea de acțiuni	191
4.5. Drepturile potestative (secundare)	192
4.6. Acțiunea în repararea (compensarea) prejudiciului moral	193
4.7. Acțiunea în restituirea prestațiilor executate în baza unui act juridic civil desființat, desfăcut sau ale cărui obligații au devenit imposibil de executat	193
4.8. Acțiunea în restituire întemeiată pe plata nedatorată și alte acțiuni în restituire	194
4.9. Acțiunile în materie succesorală	194
4.10. Acțiunile în materie de carte funciară	197
4.11. Alte acțiuni în justiție	198
III. TERMENELE DE PRESCRIPTIE EXTINCTIVĂ	199
1. Noțiune și clasificare	199
2. Termenul general de prescripție extinctivă	200
3. Termene speciale de prescripție extinctivă	201
IV. CURSUL PRESCRIPTIEI EXTINCTIVE	202
1. Începutul prescripției extinctive	202
1.1. Regula generală privind începutul prescripției extinctive	202
1.2. Reguli speciale privind începutul prescripției extinctive	203
1.2.1. Ipoteza dreptului la acțiunea în executarea obligației de a da sau de a face	203
1.2.2. Ipoteza dreptului la acțiunea în restituirea prestațiilor	203
1.2.3. Ipoteza dreptului la acțiunea în executarea prestațiilor succesive	204
1.2.4. Ipoteza dreptului la acțiunea în materia asigurărilor contractuale	204
1.2.5. Ipoteza dreptului la acțiunea în repararea pagubei cauzate printr-o faptă ilicită și cazuri asimilate	204
1.2.6. Ipoteza dreptului la acțiunea în anularea actului juridic	205
1.2.7. Ipoteza dreptului la acțiunea în răspundere pentru vicii aparente	207
1.2.8. Ipoteza dreptului la acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse	207
1.2.9. Alte reguli speciale privind începutul prescripției extinctive	208

2. Suspendarea prescripției extinctive _____	211
2.1. Noțiune. Justificare _____	211
2.2. Cauze de suspendare a cursului prescripției extinctive _____	212
2.2.1. Cauze generale de suspendare a cursului prescripției extinctive _____	212
2.2.2. Cauze speciale de suspendare a cursului prescripției extinctive _____	213
2.3. Efectele suspendării prescripției _____	214
2.3.1. Efectul general _____	214
2.3.2. Efectul special _____	214
2.3.3. Beneficiul și extinderea efectului suspendării _____	215
3. Întreruperea prescripției extinctive _____	215
3.1. Noțiune. Justificare _____	215
3.2. Cauzele de întrerupere a prescripției _____	216
3.3. Efectele întreruperii prescripției _____	219
3.4. Beneficiul și extinderea efectului întreruperii _____	220
4. Repunerea în termenul de prescripție _____	221
4.1. Noțiune și justificare _____	221
4.2. Domeniul repunerii în termenul de prescripție extintivă _____	221
4.3. Termenul pentru repunerea în termenul de prescripție extintivă _____	222
4.4. Efectul repunerii în termen _____	222
V. ÎMPLINIREA PRESCRIPTIEI EXTINCTIVE _____	223
1. Precizări prealabile _____	223
2. Regulile de stabilire a momentului împlinirii prescripției extinctive _____	223
FIȘA NR. 5. DECĂDEREA _____	225
I. NOȚIUNE. CLASIFICAREA TERMENELOR DE DECĂDERE _____	225
1. Noțiunea de decădere _____	225
2. Clasificarea termenelor de decădere _____	225
II. DOMENIUL DE APLICARE AL DECĂDERII _____	226
III. REGIMUL JURIDIC AL TERMENELOR DE DECĂDERE _____	228
IV. EFECTELE DECĂDERII _____	229
V. COMPARAȚIE ÎNTRE PRESCRIPTIA EXTINCTIVĂ ȘI DECĂDERE _____	230
FIȘA NR. 6. PERSOANA FIZICĂ ȘI PERSOANA JURIDICĂ. PROFESIONISTUL ȘI ÎNTREPRINDEREA _____	232
I. PERSOANA FIZICĂ. CAPACITATEA CIVILĂ _____	232
1. Considerații generale _____	232
2. Capacitatea de folosință a persoanei fizice _____	234
2.1. Noțiunea și caracterele juridice ale capacității de folosință a persoanei fizice _____	234
2.2. Începutul capacității de folosință a persoanei fizice _____	235
2.3. Conținutul capacității de folosință a persoanei fizice _____	235
2.4. Sfârșitul capacității de folosință a persoanei fizice _____	236
2.4.1. Declararea judecătorească a morții _____	236

3. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice _____	241
3.1. Noțiunea și caracterele juridice ale capacității de exercițiu a persoanei fizice _____	241
3.2. Situații juridice privind capacitatea de exercițiu a persoanei fizice _____	242
II. PERSOANA JURIDICĂ _____	249
1. Considerații generale _____	249
1.1. Noțiune, enumerare și clasificare _____	249
1.2. Elemente constitutive _____	250
2. Înființarea persoanei juridice _____	252
2.1. Moduri de înființare _____	252
2.2. Durata persoanei juridice _____	253
2.3. Înregistrarea persoanei juridice _____	253
2.4. Nulitatea persoanei juridice _____	254
2.4.1. Cazurile și regimul juridic al nulității absolute _____	254
2.4.2. Cazurile și regimul juridic al nulității relative _____	254
2.4.3. Particularități privind nulitatea persoanelor juridice de drept public _____	255
2.4.4. Efectele nulității _____	255
3. Capacitatea de folosință a persoanei juridice _____	256
3.1. Noțiunea și caracterele juridice ale capacității de folosință a persoanei juridice _____	256
3.2. Începutul capacității de folosință a persoanei juridice _____	256
3.3. Conținutul capacității de folosință a persoanei juridice _____	257
3.4. Sfârșitul capacității de folosință a persoanei juridice _____	258
4. Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice _____	258
4.1. Noțiunea de capacitate de exercițiu a persoanei juridice _____	258
4.2. Începutul capacității de exercițiu a persoanei juridice _____	258
4.3. Conținutul capacității de exercițiu a persoanei juridice _____	259
4.4. Sfârșitul capacității de exercițiu a persoanei juridice _____	260
5. Funcționarea persoanei juridice _____	260
5.1. Considerații generale _____	260
5.2. Acțiunea în anularea actelor emise de organele persoanei juridice _____	261
5.3. Răspunderea pentru acte juridice _____	262
5.4. Răspunderea pentru fapte juridice _____	262
5.4.1. Persoane juridice de drept privat _____	262
5.4.2. Persoane juridice de drept public _____	262
5.5. Independența patrimonială _____	263
5.6. Răspunderea membrilor organelor persoanei juridice _____	263
6. Identificarea persoanei juridice. Atribute de identificare _____	264
7. Reorganizarea persoanei juridice _____	266
7.1. Noțiune _____	266
7.2. Moduri de reorganizare _____	266
7.2.1. Fuziunea persoanei juridice _____	267
7.2.2. Divizarea persoanei juridice _____	267

7.2.3. Transformarea persoanei juridice _____	268
7.3. Efecte comune tuturor formelor de reorganizare a persoanei juridice _____	269
7.4. Opoziții împotriva actelor prin care s-a hotărât reorganizarea _____	270
8. Încetarea persoanei juridice _____	270
8.1. Enumerarea modurilor de încetare a persoanei juridice _____	270
8.2. Dizolvarea persoanei juridice _____	270
8.2.1. Noțiune _____	270
8.2.2. Cazuri de dizolvare _____	270
8.2.3. Efectele dizolvării _____	271
8.3. Comparație între dizolvare și reorganizare _____	272
8.4. Încetarea anumitor persoane juridice _____	272
8.5. Data încetării personalității juridice _____	272
III. PROFESIONISTUL ȘI ÎNTREPRINDEREA _____	273
1. Principiul _____	273
2. Profesionistul _____	273
3. Întreprinderea _____	275
DREPTURILE REALE PRINCIPALE _____	279
FIȘA NR. 7. PATRIMONIUL _____	281
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	281
II. ELEMENTELE PATRIMONIULUI _____	281
1. Activul patrimonial _____	281
2. Pasivul patrimonial _____	282
III. CARACTERELE JURIDICE ALE PATRIMONIULUI _____	282
1. Este o universalitate juridică _____	282
2. Orice persoană are un patrimoniu _____	283
3. Este unic _____	283
4. Este divizibil _____	283
5. Este intransmisibil _____	285
IV. FUNCȚIILE PATRIMONIULUI _____	285
1. Constituie garanția comună a creditorilor chirografari _____	285
2. Explică și permite subrogația reală cu titlu universal _____	286
3. Explică și permite transmisiunea universală și transmisiunea cu titlu universal _____	288
FIȘA NR. 8. DREPTUL DE PROPRIETATE _____	289
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	289
II. DREPTUL DE PROPRIETATE PRIVATĂ _____	289
1. Noțiune _____	289
2. Titulari. Obiect. Moduri de dobândire _____	289

3. Conținutul juridic al dreptului de proprietate privată	290
3.1. Noțiuni. Atributele dreptului de proprietate privată	290
3.2. Caracterele juridice ale dreptului de proprietate privată	291
4. Limitele exercitării dreptului de proprietate privată	292
4.1. Considerații generale. Categoriile de limite	292
4.2. Limite legale de interes privat stabilite de Codul civil	293
4.2.1. Limite referitoare la folosirea apelor	293
4.2.2. Picătura streșinii	295
4.2.3. Distanța și lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări și plantații	295
4.2.4. Limite privind vederea asupra proprietății vecinului	295
4.2.5. Limite referitoare la dreptul de trecere	296
4.2.5.1. <i>Considerații generale</i>	296
4.2.5.2. <i>Caracterele juridice ale dreptului de trecere</i>	297
4.2.5.3. <i>Acțiunea în justiție prin care se cere recunoașterea unui drept de trecere</i>	297
4.2.5.4. <i>Dreptul la despăgubire. Acțiunea în despăgubire</i>	298
A. <i>Considerații generale</i>	298
B. <i>Acțiunea în despăgubire</i>	298
4.2.5.5. <i>Stingerea dreptului de trecere</i>	298
4.2.5.6. <i>Răscumpărarea dreptului de trecere</i>	299
4.3. Alte limite legale de interes privat/public stabilite de Codul civil	299
4.4. Limite convenționale (voluntare)	300
4.4.1. Clauza de inalienabilitate	300
4.4.1.1. <i>Considerații generale</i>	300
4.4.1.2. <i>Clauza de inalienabilitate expresă și clauza de inalienabilitate implicită</i>	300
4.4.1.3. <i>Invocarea clauzei de inalienabilitate</i>	301
4.4.1.4. <i>Condițiile speciale de valabilitate</i>	301
4.4.1.5. <i>Opozabilitatea clauzei de inalienabilitate</i>	302
4.4.1.6. <i>Efectele clauzei de inalienabilitate</i>	303
4.4.1.7. <i>Sanctiunea nerespectării clauzei de inalienabilitate</i>	303
4.4.1.8. <i>Încetarea efectelor clauzei de inalienabilitate înainte de împlinirea termenului</i>	303
5. Regimul juridic al imobilelor proprietate privată	304
5.1. Realizarea și desființarea construcțiilor	304
5.1.1. Considerații generale	304
5.1.2. Amenajarea teritoriului	304
5.1.2.1. <i>Considerații generale</i>	304
5.1.2.2. <i>Urbanismul</i>	304
A. <i>Considerații generale</i>	304
B. <i>Certificatul de urbanism</i>	305
C. <i>Autorizația de construire</i>	308

<i>D. Autorizația de desființare</i>	312
<i>E. Anularea/suspendarea autorizațiilor de construire sau de desființare</i>	313
5.2. Înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate asupra construcțiilor	313
5.3. Circulația juridică a imobilelor proprietate privată	314
5.3.1. Reguli generale	314
5.3.2. Reguli privind dobândirea dreptului de proprietate asupra imobilelor situate în România de către persoanele fizice sau juridice străine și apatrizi	315
5.3.3. Forma <i>ad validitatem</i> a actelor juridice de înstrăinare a imobilelor și înscrierea acestora în cartea funciară	316
5.3.4. Cerințe speciale privind înstrăinarea imobilelor	316
5.3.5. Dreptul de preempțiune (drept prioritar la cumpărare)	319
5.3.5.1. <i>Noțiune. Reguli generale</i>	319
5.3.5.2. <i>Preempțiunea reglementată prin legi speciale</i>	319
III. DREPTUL DE PROPRIETATE PUBLICĂ	321
1. Noțiune	321
2. Titularii dreptului de proprietate publică	321
2.1. Titularii dreptului de proprietate publică	321
2.2. Subiectele de drept care exercită dreptul de proprietate publică (drepturile reale corespunzătoare proprietății publice)	321
3. Obiectul dreptului de proprietate publică	321
3.1. Criterii de apartenență la domeniul public	321
3.2. Principalele reglementări privind bunurile proprietate publică	322
3.3. Regimul juridic al unor categorii de bunuri proprietate publică	323
3.4. Delimitarea domeniului public național, județean și local. Criterii. Transferul bunurilor	323
4. Caracterele juridice specifice dreptului de proprietate publică	324
5. Modurile de dobândire a dreptului de proprietate publică	324
5.1. Exproprierea pentru cauză de utilitate publică	325
5.1.1. Considerații generale	325
5.1.2. Exproprierea în sistemul Legii nr. 33/1994	325
5.1.2.1. <i>Declararea utilității publice</i>	327
5.1.2.2. <i>Măsurile premergătoare exproprierii</i>	328
5.1.2.3. <i>Exproprierea propriu-zisă și stabilirea despăgubirilor</i>	329
5.1.3. Exproprierea în sistemul Legii nr. 255/2010	333
6. Exercitarea dreptului de proprietate publică	340
6.1. Considerații generale	340
6.2. Dreptul de administrare	342
6.2.1. Titularii și caracterele dreptului de administrare	342
6.2.2. Natura juridică a dreptului de administrare	342
6.2.2.1. <i>Categorii de raporturi juridice</i>	342
6.2.2.2. <i>Natura juridică mixtă și conținutul juridic al dreptului de administrare</i>	343

6.2.3. Încetarea dreptului de administrare	344
6.3. Concesionarea bunurilor proprietate publică	344
6.3.1. Noțiunea și definiția legală a contractului de concesiune	344
6.3.2. Stabilirea cadrului juridic incident	345
6.3.3. Particularități privind contractul de concesiune	345
6.3.4. Acțiunile în justiție	347
6.4. Închirierea bunurilor proprietate publică	348
6.5. Dreptul de folosință gratuită	348
7. Încetarea dreptului de proprietate publică	349

FIȘA NR. 9. MODALITĂȚILE JURIDICE ALE DREPTULUI DE PROPRIETATE PRIVATĂ 350

I. CONSIDERAȚII GENERALE 350

II. PROPRIETATEA COMUNĂ 350

1. Noțiunea și formele proprietății comune	350
2. Dreptul de proprietate comună pe cote-părți (coproprietatea)	351
2.1. Noțiune și caractere juridice. Clasificare. Presumția de coproprietate	351
2.2. Coproprietatea obișnuită	351
2.2.1. Noțiune. Izvoare. Titulari. Presumția de egalitate a cotelor-părți	351
2.2.2. Exercițarea posesiei asupra bunului aflat în coproprietate	352
2.2.3. Drepturile coproprietarilor cu privire la întregul bun	352
2.2.3.1. <i>Actele materiale (actele privind exercitarea atributului folosinței)</i>	352
A. <i>Exercițarea atributului folosinței</i>	352
B. <i>Exercițarea dreptului de a culege fructele</i>	353
2.2.3.2. <i>Actele juridice</i>	354
2.2.4. Contractul de administrare a coproprietății	356
2.2.5. Drepturile coproprietarilor cu privire la cota-parte proprie din drept	356
2.2.6. Acțiunile în justiție	357
2.2.7. Obligațiile coproprietarilor	358
2.2.8. Încetarea coproprietății obișnuite	359
2.3. Coproprietatea forțată	359
2.3.1. Noțiune și obiect	359
2.3.2. Drepturile și obligațiile coproprietarilor	360
2.3.3. Coproprietatea asupra părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente având proprietari diferiți	361
2.3.3.1. <i>Noțiune</i>	361
2.3.3.2. <i>Exercițarea dreptului de folosință</i>	361
A. <i>Părțile comune și exercitarea dreptului de folosință asupra acestora</i>	361
B. <i>Obligațiile coproprietarilor</i>	362
2.3.3.3. <i>Situația distrugerii clădirii</i>	362
2.3.3.4. <i>Încetarea destinației de folosință comună</i>	363
2.3.4. Coproprietatea asupra despărțiturilor comune	363
2.3.4.1. <i>Noțiune. Presumția de comunitate</i>	363

2.3.4.2. Reguli privind despărțiturile comune	364
2.3.5. Coproprietatea asupra bunurilor care constituie amintiri de familie	365
3. Proprietatea comună în devălmășie	365
4. Partajul	366
4.1. Noțiune. Enumerarea felurilor partajului	366
4.2. Formele de coproprietate în care partajul se poate realiza	366
4.3. Felurile partajului. Forma actului în care partajul se poate realiza	367
4.4. Imprescriptibilitatea partajului	367
4.5. Suspendarea partajului	368
4.6. Modurile de împărțire	368
4.6.1. Reguli procedurale privind modurile de împărțire	368
4.6.2. Reguli privind partajul judiciar	369
4.7. Stingerea datoriilor și situația creditorilor	369
4.7.1. Stingerea datoriilor născute în legătură cu bunul comun	369
4.7.2. Executarea silită privitoare la bunul comun. Drepturile creditorilor	369
4.8. Efectele partajului	370
III. PROPRIETATEA PERIODICĂ, PROPRIETATEA REZOLUBILĂ ȘI PROPRIETATEA ANULABILĂ	372
1. Proprietatea periodică	372
2. Proprietatea rezolubilă	374
3. Proprietatea anulabilă	375

FIȘA NR. 10. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE 376

I. ASPECTE GENERALE	376
1. Noțiune și caractere juridice	376
2. Delimitarea acțiunii în revendicare de alte acțiuni	377
2.1. Acțiunea în revendicare și acțiunea posesorie	377
2.2. Acțiunea în revendicare și acțiunea confesorie	377
2.3. Acțiunea în revendicare și acțiunea negatorie	378
2.4. Acțiunea în revendicare și acțiunea în grănițuire	379
2.5. Acțiunea în revendicare și acțiunea în constatare	380
2.6. Acțiunea în revendicare și acțiunea în evacuare	380
2.7. Acțiunea în revendicare și petiția de ereditate	381
3. Calitatea procesuală	382
3.1. Calitatea procesuală activă	382
3.2. Calitatea procesuală pasivă	383
3.3. Aspecte procesuale	384
II. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE IMOBILIARĂ	384
1. Proba dreptului de proprietate	384
1.1. Considerații introductive	384
1.2. Situații de distins în funcție de modul de dobândire a dreptului de proprietate asupra imobilului revendicat	385

1.3. Noțiunea de titlu în materia acțiunii în revendicare	386
1.4. Situații posibile	387
1.4.1. Precizări prealabile	387
1.4.2. Enumerarea ipotezelor posibile	388
1.4.3. Situația în care ambele părți dețin titlu	388
1.4.3.1. <i>Ambele titluri provin de la același autor</i>	388
1.4.3.2. <i>Cele două titluri provin de la autori diferiți</i>	390
1.4.4. Situația în care numai una dintre părți are titlu	390
1.4.5. Situația în care niciuna dintre părți nu are titlu	390
2. Imprescriptibilitatea acțiunii în revendicare imobiliară	391
2.1. Acțiunea în revendicare imobiliară întemeiată pe dreptul de proprietate privată	391
2.2. Acțiunea în revendicare întemeiată pe dreptul de proprietate publică	391
III. ACȚIUNEA ÎN REVENDICARE MOBILIARĂ	391
1. Situații de distins	391
2. Ipoteza reglementată de art. 937 alin. (1) C.civ.	392
2.1. Precizări prealabile	392
2.2. Condiții	392
3. Revendicarea de la terțul dobânditor de bună-credință a bunului mobil pierdut sau furat	394
4. Revendicarea bunului mobil de la hoț, de la gășitorul care nu s-a conformat dispozițiilor art. 942 și urm. C.civ. sau de la terțul dobânditor de rea-credință	395
5. Ipoteza în care gășitorul bunului mobil s-a conformat dispozițiilor art. 942 și urm. C.civ.	396
IV. EFECTELE ADMITERII ACȚIUNII ÎN REVENDICARE	397
1. Precizări introductive	397
2. Efectele între părți	397
2.1. Restituirea lucrului	397
2.2. Restituirea produselor și a fructelor	399
2.3. Suportarea cheltuielilor făcute de către posesor cu lucrul pe care îl restituie	399
2.4. Dreptul de retenție	400
3. Opozabilitatea față de terți	401
FIȘA NR. 11. DEZMEMBRĂMINTELE DREPTULUI DE PROPRIETATE PRIVATĂ	402
I. CONSIDERAȚII GENERALE	402
1. Noțiune. Domeniu de aplicare. Caractere juridice. Enumerare	402
II. DREPTUL DE SUPERFICIE	403
1. Noțiune și caractere juridice	403
2. Constituirea dreptului de superficie	404
3. Exercițarea dreptului de superficie	406
3.1. Limitele și condițiile de exercitare a dreptului	406
3.2. Drepturile și obligațiile superficiarului și ale proprietarului terenului	406
3.2.1. Drepturile și obligațiile superficiarului	406

3.2.2. Drepturile și obligațiile proprietarului terenului _____	407
3.2.3. Prestația datorată de superficiar proprietarului terenului în cazul superficiei constituite cu titlu oneros _____	407
3.2.4. Acțiunile pe care le poate exercita superficiarul _____	407
4. Stingerea dreptului de superficie _____	408
4.1. Enumerarea cauzelor de stingere a dreptului de superficie _____	408
4.2. Cauze de stingere a dreptului de superficie _____	408
III. DREPTUL DE UZUFRUCT _____	410
1. Noțiune și caractere juridice _____	410
2. Constituirea dreptului de uzufruct _____	411
2.1. Domeniul de aplicare (obiectul uzufructului). Titularul dreptului de uzufruct _____	411
2.2. Modalități de constituire _____	412
2.3. Durata uzufructului _____	412
3. Efectele uzufructului _____	413
3.1. Drepturile uzufructuarului _____	413
3.2. Obligațiile uzufructuarului _____	416
3.3. Drepturile nudului proprietar _____	419
3.4. Obligațiile nudului proprietar _____	419
4. Stingerea uzufructului _____	420
IV. DREPTUL DE UZ ȘI DREPTUL DE ABITAȚIE _____	421
1. Noțiune _____	421
2. Asemănări și deosebiri între dreptul de uz și dreptul de abitație _____	421
V. DREPTUL DE SERVITUTE _____	422
1. Noțiune și caractere juridice _____	422
2. Clasificarea servituților _____	423
3. Constituirea servituții _____	424
4. Exercițarea dreptului de servitute _____	424
4.1. Drepturile și obligațiile proprietarului fondului dominant _____	424
4.2. Drepturile și obligațiile proprietarului fondului aservit _____	425
4.3. Exercițarea servituții în caz de împărțire a fondurilor _____	426
5. Stingerea servituților _____	426
5.1. Enumerarea cauzelor de stingere _____	426
5.2. Cauzele de stingere a servituții _____	426
FIȘA NR. 12. POSESIA _____	428
I. CONSIDERAȚII GENERALE _____	428
1. Noțiune _____	428
2. Elementele constitutive ale posesiei _____	428
3. Delimitarea posesiei, ca stare de fapt, de alte situații juridice _____	429
3.1. Posesia, ca stare de fapt, și posesia, ca stare de drept (ca atribut al unui drept real principal) _____	429

3.2. Posesia și detenția precară	429
3.3. Intervertirea detenției precare în posesie	430
4. Dobândirea și pierderea posesiei	431
II. VICIILE POSESIEI	431
1. Precizări introductive	431
2. Discontinuitatea	432
3. Violența	432
4. Clandestinitatea	433
III. EFECTELE POSESIEI	433
1. Precizări introductive	433
2. Posesia creează o prezumție de proprietate	434
3. Posesia de bună-credință conduce la dobândirea fructelor produse de bunul asupra căruia se exercită	435
4. Acțiunile posesorii	436
4.1. Noțiune. Feluri de acțiuni posesorii	436
4.2. Acțiunea posesorie generală (acțiunea în complângere)	436
4.3. Acțiunea posesorie specială (acțiunea în reintegrare)	437
4.4. Aspecte procesuale privind acțiunile posesorii	437
4.5. Luarea măsurilor pentru conservarea bunului asupra căruia se exercită posesia	438
FIȘA NR. 13. ACCESIUNEA	440
I. CONSIDERAȚII GENERALE	440
II. ACCESIUNEA IMOBILIARĂ NATURALĂ	440
1. Noțiune	440
2. Cazurile de accesione imobiliară naturală prevăzute de Codul civil și regimul lor juridic	440
3. Natura juridică a unor termene prevăzute de Codul civil	441
III. ACCESIUNEA IMOBILIARĂ ARTIFICIALĂ	442
1. Considerații generale	442
2. Accesione imobiliară artificială ca prezumție de proprietate	442
3. Noțiunea de lucrări autonome și lucrări adăugate	443
4. Realizarea lucrării de către proprietarul imobilului cu materialele altei persoane	444
5. Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia	444
6. Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia	446
7. Lucrările realizate parțial asupra imobilului autorului	447
8. Lucrările provizorii	448
9. Realizarea unei lucrări asupra imobilului altuia cu materialele unui terț	448
10. Aspecte care privesc atât pe autorul de bună-credință, cât și pe autorul de rea-credință	449
IV. ACCESIUNEA MOBILIARĂ	452
1. Noțiune	452
2. Confecționarea bunului mobil cu materialele altei persoane	452
3. Unirea a două bunuri mobile	452

FIȘA NR. 14. UZUCAPIUNEA	453
I. CONSIDERAȚII GENERALE	453
1. Noțiune și justificare	453
2. Bunurile care nu pot fi dobândite prin uzucapiune	453
3. Felurile uzucapiunii în sistemul Codului civil din 2009	454
4. Posesia utilă, condiție esențială a uzucapiunii	454
II. UZUCAPIUNEA IMOBILIARĂ EXTRATABULARĂ	455
III. UZUCAPIUNEA IMOBILIARĂ TABULARĂ	456
IV. UZUCAPIUNEA MOBILIARĂ	457
V. ASPECTE COMUNE UZUCAPIUNII EXTRATABULARE, TABULARE ȘI MOBILIARE	457
1. Joncțiunea posesiilor	457
2. Calculul termenului uzucapiunii	458
VI. INVOCAREA UZUCAPIUNII	458
1. Invocarea uzucapiunii imobiliare extratabulare	458
2. Invocarea uzucapiunii imobiliare tabulare	461
3. Invocarea uzucapiunii mobiliare	461
OBLIGAȚIILE	463
FIȘA NR. 15. FAPTUL JURIDIC LICIT	465
I. GESTIUNEA DE AFACERI	465
1. Considerații prelabile	465
2. Condițiile gestiunii de afaceri	465
3. Efectele gestiunii de afaceri	466
3.1. Obligațiile gerantului	466
3.2. Obligațiile geratului	467
3.3. Ratificarea gestiunii	468
II. PLATA NEDATORATĂ	468
1. Considerații generale	468
2. Condițiile plății nedatorate	468
3. Efectele plății nedatorate	469
III. ÎMBOGĂȚIREA FĂRĂ JUSTĂ CAUZĂ	470
1. Considerații generale	470
2. Condiții pentru exercitarea acțiunii în restituire (<i>actio de in rem verso</i>)	470
3. Efectele îmbogățirii fără justă cauză	471
IV. ASPECTE PARTICULARE	471
FIȘA NR. 16. RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ	473
I. CONSIDERAȚII GENERALE	473
1. Noțiune	473
2. Forme	473

II. CONDIȚIILE RĂSPUNDERII CIVILE DELICTUALE PENTRU FAPTA PROPRIE	474
1. Prejudiciul	475
1.1. Noțiuni. Prejudiciul patrimonial și prejudiciul moral	475
1.2. Cerințele reparării prejudiciului	477
1.2.1. Prejudiciul să fie cert	477
1.2.2. Prejudiciul să nu fi fost reparat în prealabil de o terță persoană fizică sau juridică	478
1.3. Principiile reparării prejudiciului	479
1.3.1. Principiul posibilității reparării prejudiciului pe cale convențională	479
1.3.2. Principiul reparării integrale a prejudiciului	479
1.3.3. Principiul reparării în natură a prejudiciului	480
1.3.4. Principiul răspunderii solidare	481
1.4. Repararea prin echivalent a prejudiciului	481
1.4.1. Modalități de reparare prin echivalent a prejudiciului	481
1.4.2. Stabilirea despăgubirilor în cazul reparării prin echivalent a prejudiciului	482
2. Fapta ilicită	484
2.1. Noțiuni	484
2.2. Fapta ilicită, element distinct al răspunderii civile delictuale	485
2.3. Cauzele care înlătură caracterul ilicit al faptei prejudiciabile	486
2.3.1. Precizări introductive	486
2.3.2. Legitima apărare	486
2.3.3. Starea de necesitate	486
2.3.4. Îndeplinirea unei activități impuse ori permise de lege sau ordinul superiorului	487
2.3.5. Divulgarea secretului comercial impusă de anumite împrejurări	488
2.3.6. Exercițarea normală a unui drept subiectiv	488
2.3.7. Consimțământul victimei	489
3. Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu	490
4. Vinovăția	491
4.1. Noțiunea și structura vinovăției	491
4.2. Formele și modalitățile vinovăției	491
4.3. Criterii pentru stabilirea vinovăției	493
4.4. Discernământul (capacitatea delictuală)	493
4.5. Cauzele care înlătură vinovăția	494
5. Aspecte specifice privind răspunderea civilă delictuală a persoanei juridice pentru fapta sa proprie	497
5.1. Particularități privind condițiile răspunderii persoanei juridice pentru fapta proprie	497
5.2. Efectele răspunderii persoanei juridice	497
III. RĂSPUNDEREA CIVILĂ DELICTUALĂ INDIRECTĂ	498
1. Răspunderea pentru fapta altuia	498
1.1. Răspunderea pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție	498
1.1.1. Reglementare. Domeniul de aplicare	498

1.1.2. Fundamentarea răspunderii pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție _____	498
1.1.3. Condițiile răspunderii pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție _____	499
1.1.4. Efectele răspunderii pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție _____	501
1.1.5. Corelația dintre răspunderea părinților sau a tutorelui și răspunderea altei persoane care avea obligația de supraveghere a minorului _____	501
1.2. Răspunderea comitentului pentru fapta prepusului _____	502
1.2.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	502
1.2.2. Condițiile răspunderii comitentului pentru fapta prepusului _____	503
1.2.3. Efectele răspunderii comitentului pentru fapta prepusului _____	504
1.2.3.1. Efectele răspunderii comitentului în raporturile dintre comitent și victima prejudiciului _____	504
1.2.3.2. Efectele răspunderii comitentului în raporturile dintre comitent și prepus. Regresul comitentului _____	505
1.2.4. Corelația dintre răspunderea părinților și răspunderea comitentului _____	507
2. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale sau de lucruri _____	507
2.1. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general _____	507
2.1.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	507
2.1.2. Condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general. Cauze exoneratoare de răspundere _____	509
2.1.3. Efectele răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri în general _____	511
2.1.4. Corelația cu alte forme de răspundere _____	511
2.2. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale _____	512
2.2.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	512
2.2.2. Condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale. Cauzele exoneratoare de răspundere _____	513
2.2.3. Efectele răspunderii pentru prejudiciile cauzate de animale _____	513
2.3. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului _____	513
2.3.1. Reglementare. Domeniul de aplicare _____	513
2.3.2. Condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului. Cauzele exoneratoare de răspundere _____	514
2.3.3. Efectele răspunderii pentru prejudiciile cauzate prin ruina edificiului _____	515
2.4. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru _____	515
IV. ASPECTE PARTICULARE _____	516
FIȘA NR. 17. EXECUTAREA OBLIGAȚIILOR _____	522
I. PLATA _____	522
1. Considerații generale _____	522
2. Subiectele plății _____	522
2.1. Persoanele care pot face plata _____	522
2.2. Persoanele care pot primi plata _____	524

3. Condițiile și obiectul plății	525
3.1. Condițiile plății	525
3.2. Obiectul plății. Obligațiile debitorului	526
4. Data plății	527
5. Locul plății	528
6. Suportarea cheltuielilor pentru efectuarea plății	528
7. Dovada plății	529
8. Imputația plății	530
9. Punerea în întârziere a creditorului	531
9.1. Noțiune. Cazurile de punere în întârziere a creditorului	531
9.2. Procedura prin care debitorul se liberează de obligație	532
9.3. Efectele punerii în întârziere a creditorului	533
II. EXECUTAREA SILITĂ A OBLIGAȚIILOR	534
1. Considerații prealabile	534
2. Executarea silită în natură	536
2.1. Principiul executării silite în natură	536
2.2. Executarea în natură a obligațiilor în funcție de obiectul lor	536
3. Executarea prin echivalent	538
3.1. Natura juridică a executării obligațiilor prin echivalent	538
3.2. Condițiile acordării de despăgubiri	539
3.3. Fapta ilicită	539
3.4. Prejudiciul	540
3.5. Raportul de cauzalitate	542
3.6. Vinovăția	542
3.7. Punerea în întârziere a debitorului	543
3.8. Clauzele cu privire la răspundere	545
3.9. Evaluarea despăgubirilor	546
3.9.1. Evaluarea judiciară	546
3.9.2. Evaluarea convențională	547
3.9.2.1. Determinarea de către părți a întinderii prejudiciului și a cuantumului despăgubirilor înainte ca acesta să se fi produs	547
A. Clauza penală	547
B. Arvuna confirmatorie	550
3.9.3. Evaluarea legală	551
4. Rezoluțiunea	552
4.1. Considerații generale	552
4.2. Rezoluțiunea judiciară	553
4.2.1. Condițiile rezoluțiunii judiciare	553
4.3. Rezoluțiunea unilaterală	555
4.4. Rezoluțiunea de drept	556
4.5. Rezoluțiunea convențională	556

4.6. Efectele rezoluțiunii	557
5. Rezilierea	558
5.1. Noțiuni	558
5.2. Comparație între rezoluțiune și reziliere	558
6. Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale	558
6.1. Considerații generale	558
6.2. Excepția de neexecutare (<i>exceptio non adimpleti contractus</i>)	559
6.3. Imposibilitatea de executare	561
III. MIJLOACELE DE PROTECȚIE A DREPTURILOR CREDITORILOR	562
1. Creditorii chirografari	562
2. Măsurile conservatorii	563
3. Acțiunea oblică	563
3.1. Noțiuni și caracterizare generală	563
3.2. Domeniul de aplicare	564
3.3. Condițiile exercitării acțiunii oblice	564
3.4. Efectele acțiunii oblice	566
4. Acțiunea revocatorie (pauliană)	566
4.1. Noțiuni și domeniul de aplicare	566
4.2. Condițiile exercitării acțiunii revocatorii	567
4.3. Efectele admiterii acțiunii revocatorii	569
4.4. Comparație între acțiunea oblică și acțiunea revocatorie	570
4.5. Comparație între acțiunea în simulație și acțiunea revocatorie	570
IV. ASPECTE PARTICULARE	571
FIȘA NR. 18. TRANSMISIUNEA, TRANSFORMAREA ȘI STINGEREA OBLIGAȚIILOR	572
I. TRANSMISIUNEA OBLIGAȚIILOR	572
1. Precizări prelabile	572
2. Cesiunea de creanță	572
2.1. Noțiunea și funcțiile cesiunii de creanță. Deosebiri față de cesiunea contractului	572
2.2. Felurile cesiunii de creanță	573
2.2.1. Cesiunea de creanță cu titlu oneros și cesiunea de creanță cu titlu gratuit	573
2.2.2. Cesiunea de creanță totală și cesiunea de creanță parțială	573
2.3. Condițiile cesiunii de creanță	574
2.3.1. Condițiile de fond ale cesiunii de creanță	574
2.3.1.1. Obiectul cesiunii de creanță. Creanțele incesibile	575
2.3.2. Condițiile de formă ale cesiunii de creanță	576
2.4. Publicitatea cesiunii de creanță	577
2.5. Efectele cesiunii de creanță	580
2.5.1. Considerații generale	580
2.5.2. Efectele cesiunii de creanță între părți	580
2.5.2.1. Strămutarea dreptului de creanță	580

2.5.2.2. <i>Obligația de garanție</i>	581
<i>A. Existența obligației de garanție, în funcție de caracterul oneros sau nu al cesiunii</i>	581
<i>B. Obligația legală și obligația convențională de garanție în cazul cesiunii de creanță cu titlu oneros</i>	582
2.5.3. Efectele cesiunii de creanță față de terți	584
2.5.3.1. <i>Efectele cesiunii de creanță față de debitorul cedat</i>	584
2.5.3.2. <i>Efectele cesiunii de creanță față de ceilalți terți</i>	585
2.6. Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător	586
3. Subrogația personală	587
3.1. Noțiunea și felurile subrogației personale	587
3.2. Subrogația legală (de drept)	587
3.3. Subrogația convențională	588
3.3.1. Subrogația consimțită de creditor	588
3.3.2. Subrogația consimțită de debitor	589
3.4. Efectele subrogației personale	589
4. Preluarea datoriei	590
4.1. Considerații generale	590
4.2. Condițiile preluării datoriei	591
4.3. Efectele preluării datoriei	591
4.3.1. Efecte între părțile preluării datoriei	591
4.3.2. Efecte față de creditor	591
4.4. Ineficacitatea preluării de datorie	593
II. TRANSFORMAREA OBLIGAȚIILOR	593
1. Novația	593
1.1. Noțiunea și felurile novației	593
1.2. Condițiile novației	594
1.3. Efectele novației	595
III. STINGEREA OBLIGAȚIILOR	596
1. Considerații generale	596
2. Compensația	596
2.1. Noțiune și domeniul de aplicare	596
2.2. Felurile compensației	597
2.3. Efectele compensației	599
3. Confuziunea	601
3.1. Noțiune și domeniul de aplicare	601
3.2. Efectele confuziunii	602
3.3. Desființarea confuziunii	602
4. Darea în plată	603
4.1. Noțiunea și condițiile dării în plată	603
4.2. Efectele dării în plată	603

5. Remiterea de datorie	604
5.1. Noțiune	604
5.2. Clasificarea remiterii de datorie	604
5.3. Proba remiterii de datorie	605
5.4. Efectele remiterii de datorie	605
6. Imposibilitatea fortuită de executare	606
6.1. Noțiune și condiții	606
6.2. Efecte	607
FIȘA NR. 19. FIDEIUSIUNEA	608
I. CONSIDERAȚII GENERALE	608
1. Noțiune. Natura contractuală a fideiusiunii	608
2. Caracterele juridice ale contractului de fideiusiune	608
II. CONDIȚIILE DE VALABILITATE ALE CONTRACTULUI DE FIDEIUSIUNE	610
III. OBIECTUL FIDEIUSIUNII	610
IV. LIMITELE ȘI ÎNTINDEREA FIDEIUSIUNII	610
V. PĂRȚILE CONTRACTULUI DE FIDEIUSIUNE	611
1. Părțile raportului juridic de garanție personală (fideiusiune)	611
2. Părțile contractului de fideiusiune	612
VI. FELURILE FIDEIUSIUNII	612
1. Clasificarea fideiusiunii	612
2. Fideiusiunea obligatorie	613
3. Fideiusiunea asimilată	614
VII. EFECTELE FIDEIUSIUNII	615
1. Efecte între creditor și fideiusor	615
2. Efecte între debitor și fideiusor	618
VIII. ÎNCETAREA FIDEIUSIUNII	621
1. Considerații generale	621
2. Clasificarea modurilor de încetare a fideiusiunii	621
3. Stingerea fideiusiunii prin unul dintre modurile generale de stingere a obligațiilor	621
3.1. Moduri generale de stingere a obligației de fideiusiune	621
3.2. Compensația creanței	622
3.3. Confuziunea	622
3.4. Darea în plată	623
3.5. Novația	623
3.6. Remiterea de datorie	624
3.7. Imposibilitatea fortuită de executare	624
3.8. Prescripția obligației de fideiusiune și a obligației principale	625
4. Stingerea fideiusiunii prin unul dintre modurile specifice de stingere a obligației de fideiusiune	625
4.1. Liberarea fideiusorului prin fapta creditorului	625

4.2. Liberarea fideiusorului pentru obligațiile viitoare sau nedeterminate	626
4.3. Stingerea fideiuni prin decesul fideiusorului	627
4.4. Stingerea fideiuni la împlinirea termenului obligației principale	627
4.5. Stingerea fideiuni prin încetarea funcției deținute de către debitorul principal	628
IX. ASPECTE PARTICULARE	629
CONTRACTELE	631
FIȘA NR. 20. CONTRACTUL DE VÂNZARE	633
I. CONSIDERAȚII GENERALE	633
1. Noțiune	633
2. Caractere juridice	634
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE VÂNZARE	636
1. Capacitatea de a contracta	636
1.1. Considerații generale	636
1.2. Incapacități speciale de a cumpăra	636
1.3. Incapacități speciale de a vinde	640
1.4. Calitatea procesuală activă	641
2. Consimțământul	642
2.1. Considerații generale	642
2.2. Promisiunea unilaterală de vânzare sau de cumpărare și promisiunea bilaterală de vânzare (antecontractul de vânzare)	642
2.2.1. Noțiune	642
2.2.2. Aspecte comune privind promisiunea unilaterală de vânzare sau de cumpărare și promisiunea bilaterală de vânzare	644
2.2.3. Efecte specifice în caz de neîndeplinire a obligațiilor asumate prin promisiunea de vânzare	644
2.2.4. Deosebiri ale promisiunii unilaterale de vânzare sau de cumpărare și ale promisiunii bilaterale de vânzare față de contractul de vânzare	648
2.3. Aspecte privind arvuna și contractul de vânzare	648
2.4. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare	649
2.5. Problema pactului de preferință	652
2.6. Dreptul de preempțiune	652
3. Obiectul contractului de vânzare	658
3.1. Considerații generale privind obiectul contractului și obiectul obligației	658
3.2. Bunul vândut	658
3.2.1. Condiții	658
3.3. Prețul	662
3.3.1. Condițiile prețului	662
III. EFECTELE CONTRACTULUI DE VÂNZARE	665
1. Interpretarea clauzelor contractului de vânzare	665

2. Obligațiile vânzătorului	665
2.1. Obligația de a transmite proprietatea sau dreptul vândut	665
2.1.1. Principiul transmiterii imediate, de drept, a dreptului de proprietate	666
2.1.2. Excepții de la principiul transmiterii imediate a dreptului de proprietate	666
2.1.3. Efectele transmiterii proprietății	673
2.1.4. Riscul pieirii fortuite a bunului în cazul contractului de vânzare	674
2.2. Obligația de a preda bunul	674
2.3. Obligația de a-l garanta pe cumpărător pentru evicțiune	680
2.3.1. Aspecte generale	680
2.3.2. Modalitatea în care operează garanția și răspunderea pentru evicțiune după cum evicțiunea s-a produs sau nu	684
2.3.3. Întinderea garanției în situația în care evicțiunea s-a produs	684
2.3.4. Modificarea sau înlăturarea garanției pentru evicțiune prin convenția părților	687
2.4. Obligația de a-l garanta pe cumpărător pentru viciile ascunse ale bunului vândut	688
2.4.1. Considerații generale	688
2.4.2. Condițiile angajării răspunderii pentru vicii ascunse. Proba	689
2.4.3. Distincție între viciul ascuns și eroarea esențială cu privire la caracteristicile bunului	691
2.4.4. Modificarea sau înlăturarea garanției pentru vicii ascunse	692
2.4.5. Efectele garanției vânzătorului pentru vicii ascunse	692
2.4.5.1. Dreptul de opțiune al cumpărătorului	692
2.4.5.2. Procedura prealabilă a denunțării viciilor ascunse, pentru a se putea obține rezoluțiunea	693
2.4.5.3. Acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse	694
2.5. Garanția pentru buna funcționare a bunului vândut	696
3. Obligațiile cumpărătorului	697
3.1. Obligația de plată a prețului	697
3.1.1. Aspecte generale	697
3.1.2. Mijloace juridice puse la îndemâna vânzătorului în caz de neplată a prețului	699
3.2. Obligația cumpărătorului de a prelua bunul de la vânzător	701
3.3. Obligația de a suporta cheltuielile vânzării	702
IV. VARIETĂȚI DE VÂNZARE	702
1. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății	702
2. Vânzarea unei moșteniri	703
3. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare	705
V. ASPECTE PARTICULARE	707
FIȘA NR. 21. CONTRACTUL DE DONAȚIE	709
I. CONSIDERAȚII GENERALE	709
1. Noțiune și delimitări conceptuale	709
2. Caractere juridice	709

II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE DONAȚIE	711
1. Capacitatea părților	711
1.1. Aspecte generale	711
1.2. Incapacități de a dispune prin donații	712
1.3. Incapacități de a primi donații	713
2. Alte condiții de validitate, de fond	714
III. ÎNCHEIEREA CONTRACTULUI DE DONAȚIE. PARTICULARITĂȚI	716
1. Încheierea contractului de donație	716
2. Particularități privind încheierea donației între persoane absente	717
3. Promisiunea de donație	718
IV. PRINCIPIUL IREVOCABILITĂȚII DONAȚIILOR	719
V. VARIETĂȚI DE DONAȚII	720
1. Donațiile simulate	720
2. Donațiile indirecte	721
3. Darul manual	722
4. Donația cu sarcină	723
VI. PARTICULARITĂȚI PRIVIND DONAȚIA ÎNTRE SOȚI ȘI DONAȚIA FĂCUTĂ VIITORILOR SOȚI	723
VII. EFECTELE DONAȚIILOR	725
1. Obligațiile donatorului	725
2. Obligațiile donatarului	726
VIII. REVOCAREA DONAȚIEI	726
1. Dispoziții comune în materia revocării donației	726
2. Revocarea donației pentru ingraturitate	726
3. Revocarea donației pentru neexecutarea sarcinii	729
IX. ASPECTE PARTICULARE	730
FIȘA NR. 22. CONTRACTUL DE LOCAȚIUNE	731
I. CONSIDERAȚII GENERALE	731
1. Noțiune	731
2. Caractere juridice	732
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE	733
1. Capacitatea părților	733
2. Consimțământul	734
3. Obiectul locațiunii	734
4. Durata contractului	735
5. Situația unor locațiuni succesive	736
6. Forma contractului de locațiune	736
III. EFECTELE CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE	737
1. Obligațiile locatorului	737
2. Obligațiile locatarului	739

IV. SUBLOCAȚIUNEA ȘI CESIUNEA CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE	743
V. ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE	744
FIȘA NR. 23. CONTRACTUL DE MANDAT	749
I. DISPOZIȚII COMUNE TUTUROR FELURILOR DE MANDAT	749
1. Noțiune și feluri, puterea de a reprezenta	749
2. Caractere juridice	750
II. MANDATUL CU REPREZENTARE	750
1. Noțiune și condiții de validitate ale contractului de mandat cu reprezentare	750
1.1. Noțiune, forma, acceptarea și dovada mandatului	750
1.2. Capacitatea părților	752
1.3. Consimțământul părților	752
1.4. Cauza mandatului	752
1.5. Obiectul mandatului	753
1.6. Întinderea mandatului	753
1.7. Durata mandatului	753
2. Efectele mandatului între părți	754
2.1. Obligațiile mandatarului	754
2.2. Obligațiile mandantului	757
3. Efectele mandatului față de terți	758
4. Încetarea mandatului	760
4.1. Cauzele de încetare	760
4.2. Aspecte comune ale încetării contractului de mandat	762
III. MANDATUL FĂRĂ REPREZENTARE	763
1. Noțiune	763
2. Efectele mandatului fără reprezentare	763
IV. APLICAȚII ALE MANDATULUI FĂRĂ REPREZENTARE	765
1. Contractul de comision	765
1.1. Precizări prealabile	765
1.2. Noțiune și caractere juridice	765
1.3. Condiții de validitate ale contractului de comision	766
1.4. Forma și proba contractului de comision	767
1.5. Efectele contractului de comision	767
1.5.1. Efectele contractului în raporturile dintre comitent și comisionar	767
1.5.1.1. Obligațiile comisionarului	767
1.5.1.2. Obligațiile comitentului	769
1.5.2. Efectele executării contractului față de terți	770
1.6. Încetarea contractului de comision	771
2. Contractul de consignație	772
2.1. Precizări prealabile	772
2.2. Noțiune și caractere juridice	772

2.3. Condiții de validitate ale contractului de consignație	773
2.4. Efectele contractului de consignație	774
2.4.1. Obligațiile și drepturile consignantului	774
2.4.2. Obligațiile și drepturile consignatarului	776
2.4.3. Efectele executării contractului	778
2.5. Încetarea contractului de consignație	778
2.6. Deosebiri între contractul de consignație și contractul de comision	778
3. Contractul de expediție	779
3.1. Precizări prealabile	779
3.2. Noțiuni și caractere juridice	779
3.3. Condiții de validitate ale contractului de expediție	780
3.4. Efectele contractului de expediție	781
3.4.1. Obligațiile expeditorului	781
3.4.2. Răspunderea expeditorului	782
3.4.3. Obligațiile comitentului	783
3.5. Încetarea contractului de expediție	785

FIȘA NR. 24. CONTRACTUL DE ÎMPRUMUT 786

I. CONSIDERAȚII GENERALE	786
II. ÎMPRUMUTUL DE FOLOSINȚĂ (COMODATUL)	786
1. Considerații generale	786
1.1. Noțiuni	786
1.2. Caractere juridice	786
2. Condiții de validitate și dovada contractului de comodat	788
3. Efectele contractului	789
3.1. Obligațiile comodatarului	789
3.2. Obligațiile comodantului	793
4. Încetarea contractului de comodat	794
III. ÎMPRUMUTUL DE CONSUMAȚIE	795
1. Considerații generale	795
1.1. Noțiuni	795
1.2. Caractere juridice	795
2. Condiții de validitate și dovada contractului de împrumut de consumație	796
3. Efectele împrumutului de consumație	796
4. Împrumutul cu dobândă	799
4.1. Considerații generale	799
4.2. Dobânda	800
5. Încetarea contractului de împrumut de consumație	803
IV. COMPARAȚIE ÎNTRE ÎMPRUMUTUL DE FOLOSINȚĂ ȘI ÎMPRUMUTUL DE CONSUMAȚIE	804

FIȘA NR. 25. CONTRACTUL DE RENTĂ VIAGERĂ	805
I. CONSIDERAȚII GENERALE	805
II. CARACTERE JURIDICE	806
III. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE RENTĂ VIAGERĂ	807
IV. EFECTELE CONTRACTULUI	807
1. Obligațiile credentierului	807
2. Obligațiile debirentierului	807
FIȘA NR. 26. CONTRACTUL DE ÎNTREȚINERE	809
I. CONSIDERAȚII GENERALE	809
1. Noțiune. Părțile contractului. Durata contractului	809
2. Caractere juridice	809
II. DELIMITAREA FAȚĂ DE ALTE CONTRACTE	811
1. Delimitarea contractului de întreținere față de contractul de rentă viageră	811
2. Delimitarea contractului de întreținere față de contractul de vânzare	811
III. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE ÎNTREȚINERE	812
IV. EFECTELE CONTRACTULUI DE ÎNTREȚINERE	813
1. Obligațiile creditorului	813
2. Obligațiile debitorului	813
V. ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE ÎNTREȚINERE	815
VI. ASPECTE PARTICULARE	817
FIȘA NR. 27. CONTRACTUL DE TRANZACȚIE	818
I. CONSIDERAȚII GENERALE	818
1. Noțiune și feluri	818
2. Caractere juridice	818
II. CONDIȚII DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE	819
III. EFECTELE CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE	821
IV. DESFIINȚAREA CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE	822
MOȘTENIREA	825
FIȘA NR. 28. PRINCIPIILE DEVOLUȚIUNII LEGALE, NEDEMNITATEA ȘI REPREZENTAREA SUCCESORALĂ	827
I. PRINCIPIILE GENERALE ALE DEVOLUȚIUNII LEGALE A MOȘTENIRII	827
1. Considerații generale privind devoluțiunea legală a moștenirii	827
2. Principiul chemării la moștenire a rudelor în ordinea claselor de moștenitori	827
2.1. Clasele de moștenitori legali	827
2.2. Chemarea la moștenire a soțului supraviețuitor	828
2.3. Dubla calitate de moștenitor legal	828
2.4. Concursul dintre două clase de moștenitori	828

3. Principiul proximității gradului de rudenie între moștenitorii din aceeași clasă _____	829
4. Principiul egalității între rudele din aceeași clasă și de același grad chemate la moștenire _____	829
II. CONDIȚIILE PENTRU CA O PERSOANĂ SĂ POATĂ VENI LA MOȘTENIRE _____	829
III. NEDEMNITATEA SUCCESORALĂ _____	830
1. Considerații generale _____	830
1.1. Noțiunea de nedemnitate succesorală _____	830
1.2. Caracterele juridice ale nedemnității succesorale _____	830
2. Nedemnitatea de drept _____	830
2.1. Persoane nedemne de drept de a moșteni _____	830
2.2. Constatarea nedemnității de drept _____	831
3. Nedemnitatea judiciară _____	832
3.1. Persoane care pot fi declarate nedemne _____	832
3.2. Declararea nedemnității judiciare _____	832
4. Deosebiri între nedemnitatea de drept și nedemnitatea judiciară _____	833
5. Efectele nedemnității succesorale _____	834
5.1. Considerații generale _____	834
5.2. Efectele nedemnității față de nedemn _____	834
5.3. Efectele nedemnității față de descendenții nedemnului _____	835
5.4. Efectele nedemnității față de terți _____	835
6. Înlăturarea efectelor nedemnității _____	836
IV. REPREZENTAREA SUCCESORALĂ _____	837
1. Considerații generale _____	837
2. Domeniul de aplicare al reprezentării succesorale _____	838
3. Condițiile reprezentării succesorale _____	838
3.1. Cadrul general _____	838
3.2. Cel reprezentat să fie decedat (lipsit de capacitatea de a moșteni) sau nedemn (față de defunct) la data deschiderii moștenirii _____	838
3.3. Reprezentantul să îndeplinească condițiile generale pentru a-l moșteni pe <i>de cuius</i> _____	839
4. Modul în care operează reprezentarea succesorală _____	840
5. Efectele reprezentării succesorale _____	841
5.1. Efectul general al reprezentării succesorale _____	841
5.2. Efectul particular al reprezentării succesorale _____	842
5.2.1. Obligația la raport _____	842
5.2.2. Distincție între reprezentarea succesorală și retransmiterea dreptului de opțiune succesorală _____	843
FIȘA NR. 29. SOȚUL SUPRAVIEȚUITOR ȘI CLASELE DE MOȘTENITORI LEGALI _____	845
I. DREPTURILE SUCCESORALE ALE SOȚULUI SUPRAVIEȚUITOR _____	845
1. Categoriile de drepturi ale soțului supraviețuitor _____	845
2. Condițiile dreptului de moștenire al soțului supraviețuitor _____	845
3. Comunitatea de bunuri și dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor _____	846

4. Cota succesorală a soțului supraviețuitor _____	847
4.1. Reguli generale _____	847
4.2. Cota succesorală a soțului supraviețuitor în concurs cu clasele de moștenitori _____	847
4.3. Cota succesorală a soțului supraviețuitor în situații speciale _____	847
5. Dreptul special de moștenire al soțului supraviețuitor _____	848
5.1. Noțiune și justificare _____	848
5.2. Obiectul dreptului special de moștenire _____	848
5.3. Natura juridică a dreptului special al soțului supraviețuitor _____	849
5.4. Mobilierul și obiectele de uz casnic _____	849
6. Dreptul de abitație al soțului supraviețuitor _____	850
6.1. Noțiune și caractere juridice _____	850
6.2. Condițiile dreptului de abitație al soțului supraviețuitor _____	850
6.3. Modificări ale dreptului de abitație permise de lege _____	851
6.4. Stingerea dreptului de abitație al soțului supraviețuitor _____	851
II. CLASELE DE MOȘTENITORI LEGALI _____	851
1. Clasa I de moștenitori legali. Descendenții _____	851
1.1. Noțiunea de descendenți _____	851
1.2. Dreptul de moștenire al descendenților _____	852
1.3. Împărțirea moștenirii între descendenți _____	852
2. Clasa a II-a de moștenitori legali. Ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați _____	853
2.1. Noțiune. Vocația la moștenire _____	853
2.2. Ascendenții privilegiați _____	854
2.2.1. Noțiune. Vocația succesorală în cazul adopției _____	854
2.2.2. Împărțeala moștenirii _____	855
2.3. Colateralii privilegiați _____	855
2.3.1. Noțiune _____	855
2.3.2. Împărțeala moștenirii _____	855
2.4. Concursul clasei a II-a de moștenitori cu soțul supraviețuitor _____	857
2.4.1. Exemple _____	857
3. Clasa a III-a de moștenitori legali. Ascendenții ordinari _____	858
3.1. Noțiune _____	858
3.2. Împărțeala moștenirii _____	858
4. Clasa a IV-a de moștenitori legali. Colateralii ordinari _____	859
4.1. Noțiune _____	859
4.2. Împărțeala moștenirii _____	859
5. Caracterele juridice ale dreptului de moștenire al soțului supraviețuitor și al rudelor defunctului din cele patru clase de moștenitori legali _____	860
6. Aspecte particulare _____	861

FIȘA NR. 30. REZERVA SUCCESORALĂ. COTITATEA DISPONIBILĂ. REDUCȚIUNEA LIBERALITĂȚILOR EXCESIVE	862
I. REZERVA SUCCESORALĂ ȘI COTITATEA DISPONIBILĂ	862
1. Rezerva succesorală	862
1.1. Considerații generale	862
1.2. Caracterele rezervei succesoriale	863
1.3. Moștenitorii rezervatari și întinderea rezervei succesoriale	864
1.3.1. Moștenitorii rezervatari și întinderea rezervei succesoriale. Reguli generale	864
1.3.2. Rezerva soțului supraviețuitor	865
1.3.3. Rezerva descendenților	865
1.3.4. Rezerva ascendenților privilegiați	866
2. Cotitatea disponibilă	866
2.1. Noțiune	866
2.2. Cotitatea disponibilă specială a soțului supraviețuitor	866
II. CALCULUL MASEI SUCCESORALE, AL REZERVEI ȘI AL COTITĂȚII DISPONIBILE	872
1. Considerații generale	872
2. Activul brut și activul net al moștenirii	873
2.1. Activul brut	873
2.2. Activul net	873
3. Reunirea fictivă la activul net a donațiilor	874
3.1. Noțiune	874
3.2. Reguli privind reunirea fictivă și stabilirea masei de calcul	874
3.2.1. Evaluarea bunurilor obiect al donațiilor supuse reunirii fictive	874
3.2.2. Bunurile supuse reunirii fictive	874
3.2.3. Ordinea operațiilor pentru stabilirea masei de calcul	875
III. REDUCȚIUNEA LIBERALITĂȚILOR EXCESIVE	876
1. Considerații generale	876
2. Căile de realizare a reducăunii	876
3. Ordinea și regulile reducăunii liberalităăților excesive	877
4. Efectele reducăunii liberalităăților excesive	878
5. Întregirea rezervei succesoriale	878
6. Reducăunea unor liberalităăți speciale	879
7. Imputarea liberalităăților	880
FIȘA NR. 31. DREPTUL DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ	881
I. NOȚIUNI GENERALE, SUBIECȚII ȘI CARACTERELE JURIDICE ALE DREPTULUI DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ	881
1. Noăiunile de opăiune succesorală și de succesibil. Transmisiunea succesorală provizorie	881
2. Subiecăii dreptului de opăiune succesorală	882
2.1. Considerății generale	882
2.2. Moștenitorii legali	882

2.3. Legatarii	883
2.4. Vocația multiplă la moștenire	883
2.5. Creditorii succesibilului	883
3. Caracterele juridice ale dreptului de opțiune succesorală	886
II. CONDIȚIILE DE VALIDITATE ALE ACTULUI DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ	889
III. TERMENUL DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ	892
IV. EXERCITAREA DREPTULUI DE OPȚIUNE SUCCESORALĂ	897
1. Acceptarea moștenirii	897
1.1. Noțiunea și felurile acceptării moștenirii	897
1.2. Acceptarea voluntară a moștenirii	897
1.3. Acceptarea forțată a moștenirii	905
1.4. Întocmirea inventarului și luarea măsurilor speciale de conservare a bunurilor succesorale	909
2. Renunțarea la moștenire	911
2.1. Noțiune și domeniul de aplicare	911
2.2. Condițiile renunțării la moștenire	912
2.3. Efectele renunțării la moștenire	915
FAMILIA	917
FIȘA NR. 32. DESFACEREA CĂSĂTORIEI	919
I. CONSIDERAȚII GENERALE	919
II. CAZURILE DE DIVORȚ	919
1. Cazurile și motivele de divorț. Enumerare	919
2. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară	920
2.1. Condiții	920
2.2. Cererea de divorț	920
3. Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă	922
4. Divorțul prin acordul soților prin procedură notarială	923
5. Divorțul din culpă	925
5.1. Enumerarea cazurilor de divorț din culpă	925
5.2. Divorțul pentru motive temeinice, întemeiat pe art. 373 lit. b) C.civ.	926
5.3. Divorțul pentru separarea în fapt îndelungată	927
6. Divorțul din cauza stării de sănătate a unui soț	927
III. EFECTELE DIVORȚULUI	928
1. Data desfacerii căsătoriei	928
2. Efectele divorțului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți	928
3. Efectele divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți	929
3.1. Categori de efecte	929
3.2. Efecte cu privire la regimul matrimonial	929
3.3. Dreptul la despăgubiri	931

3.4. Obligația de întreținere între foștii soți	931
3.5. Prestația compensatorie	932
4. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți și copiii lor minori	934
4.1. Considerații generale	934
4.2. Exercițarea autorității părintești	935
4.3. Stabilirea locuinței copilului după divorț	935
4.4. Stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională a copilului	936
4.5. Modificarea măsurilor luate cu privire la copil	937
IV. ASPECTE PARTICULARE	937
FIȘA NR. 33. FILIAȚIA	938
I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE	938
II. DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND STABILIREA FILIAȚIEI. PREZUMȚIA DE PATERNITATE	938
1. Clasificarea filiației	938
2. Modurile de stabilire a filiației	938
3. Dovada filiației	939
4. Posesia de stat (folosirea stării civile)	939
5. Presumția de paternitate	940
6. Timpul legal al concepțiunii	941
III. RECUNOAȘTEREA COPILULUI	942
1. Noțiune și caractere juridice	942
2. Felurile recunoașterii	943
3. Nulitatea recunoașterii	943
4. Contestarea recunoașterii	944
IV. ACȚIUNILE PRIVIND FILIAȚIA	944
1. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație	944
2. Contestarea filiației	947
3. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă (în stabilirea maternității)	948
4. Acțiunea în stabilirea filiației față de tatăl din afara căsătoriei (în stabilirea paternității din afara căsătoriei)	949
5. Acțiunile privind filiația față de tatăl din căsătorie	950
5.1. Considerații introductive	950
5.2. Trăsături specifice acțiunii în tăgada paternității, în funcție de titularul ei	951
FIȘA NR. 34. OBLIGAȚIA DE ÎNTREȚINERE	955
I. NOȚIUNE ȘI CARACTERE JURIDICE	955
II. PERSOANELE ÎNTRE CARE EXISTĂ OBLIGAȚIA DE ÎNTREȚINERE ȘI ORDINEA ÎN CARE ACEASTA SE DATOREAZĂ	956
1. Persoanele între care există obligația de întreținere	956

2. Ordinea în care se datorează obligația de întreținere _____	957
3. Particularități ale obligației de întreținere _____	958
III. CONDIȚIILE OBLIGAȚIEI DE ÎNTREȚINERE _____	958
IV. STABILIREA ȘI EXECUTAREA OBLIGAȚIEI DE ÎNTREȚINERE _____	961
FIȘA NR. 35. AUTORITATEA PĂRINTEASCĂ _____	964
I. NOȚIUNE. DURATA ȘI EXERCITAREA AUTORITĂȚII PĂRINTEȘTI _____	964
II. DREPTURILE ȘI ÎNDATORIRILE PĂRINTEȘTI _____	965
III. MODUL DE EXERCITARE A AUTORITĂȚII PĂRINTEȘTI _____	969
1. Modul de exercitare a autorității părintești _____	969
2. Exercițarea autorității părintești în caz de divorț sau în cazul copilului din afara căsătoriei, a cărei filiație a fost stabilită față de părinți _____	970
IV. DECĂDEREA DIN EXERCIȚIUL DREPTURILOR PĂRINTEȘTI _____	971

Fișa nr. 4

PRESCRIPTIA EXTINCTIVĂ

I. CONSIDERAȚII GENERALE REFERITOARE LA PRESCRIPTIA EXTINCTIVĂ

1. Definiția, natura juridică și reglementarea prescripției extinctive

Noțiune	– <i>prescripția extinctivă</i> reprezintă sancțiunea care constă în stingerea, în condițiile stabilite de lege, a dreptului material la acțiune neexercitat în termenul prevăzut de lege sau stabilit de către părți, cu respectarea limitelor prevăzute de lege [art. 2500 alin. (1) și art. 2515 alin. (3) C.civ.]; – prin <i>drept la acțiune</i> se înțelege dreptul de a constrânge o persoană, cu ajutorul forței publice, să execute o anumită prestație, să respecte o anumită situație juridică sau să suporte orice altă sancțiune civilă [art. 2500 alin. (2) C.civ.].
Natura juridică a prescripției extinctive	– având un caracter complex, natura sa juridică urmează a fi stabilită în cadrul fiecărei ramuri de drept; – pentru dreptul civil, este o sancțiune îndreptată împotriva pasivității titularului dreptului subiectiv civil sau al altei situații juridice ocrotite de lege, care, în condițiile legii, nu va mai avea posibilitatea de a obține protecția judiciară a acesteia prin exercitarea dreptului material la acțiune.
Caracterul normelor care reglementează prescripția extinctivă	Regula: instituție de ordine privată, reglementată de norme de ordine privată – organul de jurisdicție competent nu poate aplica prescripția din oficiu [art. 2512 alin. (2) C.civ.]; mai mult decât atât, se stipulează în mod expres faptul că prescripția nu poate fi invocată din oficiu nici măcar în acele situații în care ar fi în interesul statului sau al unităților sale administrativ-teritoriale [art. 2512 alin. (3) C.civ.]; – există posibilitatea renunțării la prescripție (art. 2507-2511 C.civ.); – părțile care au capacitate deplină de exercițiu pot să modifice, prin acord expres: a) durata termenelor de prescripție; sau b) cursul prescripției prin fixarea începutului acesteia; sau c) cauzele legale de suspendare sau de întrerupere [art. 2515 alin. (3) C.civ.]; – legea permite celui în folosul căruia curge sau a curs prescripția să renunțe la beneficiul termenului scurs pentru prescripția începută și neîmplinită sau, după caz, la prescripția împlinită (art. 2507 C.civ.). Excepția: norme de ordine publică – este interzisă orice clauză prin care fie direct, fie indirect o acțiune ar fi declarată imprescriptibilă, deși, potrivit legii, aceasta este prescriptibilă, sau invers, o acțiune declarată de lege imprescriptibilă ar fi considerată prescriptibilă [art. 2515 alin. (2) C.civ.]; – în privința modificării termenelor de prescripție prin acordul expres al părților, acestea pot fi reduse sau mărite cu respectarea anumitor limitări impuse de dispozi-

	țiile legale, în sensul că, în cazul termenelor de prescripție (legale) mai mici de 10 ani, noua durată a acestora, convenită de părți, nu poate fi mai mică de un an și nici mai mare de 10 ani, iar în cazul termenelor de prescripție (legale) de cel puțin 10 ani, noua durată a acestora poate fi stabilită până la 20 ani [art. 2515 alin. (4) C.civ.]; – în legătură cu cauzele de suspendare sau de întrerupere, legea se referă la posibilitatea părților de a le modifica (prin stabilirea unui alt conținut), iar nu și de a le suprima; tot astfel, dacă părțile fixează o altă regulă referitoare la începutul cursului prescripției, este necesar să nu se ajungă practic la consecința că dreptul la acțiune ar putea fi exercitat oricând; – nicio modificare a termenelor de prescripție, a cursului prescripției, a cauzelor legale de suspendare sau întrerupere nu poate opera în cazul drepturilor la acțiune de care părțile nu pot să dispună și nici în cazul acțiunilor derivate din contractele de adeziune, de asigurare și cele supuse legislației privind protecția consumatorului [art. 2515 alin. (5) C.civ.]. Sanctiune – este lovită de nulitate absolută orice convenție sau clauză contrară dispozițiilor art. 2515 C.civ. enunțate mai sus [art. 2515 alin. (6) C.civ.]. Aplicare în timp – dispozițiile art. 2515 C.civ. nu validează convențiile având ca obiect modificarea regimului legal al prescripției încheiate anterior intrării în vigoare a actualului Cod civil (art. 202 din Legea nr. 71/2011).
--	---

2. Invocarea prescripției extinctive

Cine poate invoca prescripția	– prescripția extinctivă poate fi invocată de către: <i>a)</i> cel în folosul căruia a curs, personal sau prin reprezentant, și fără a fi ținut să producă vreun titlu contrar ori să fi fost de bună-credință [art. 2512 alin. (1) C.civ.]; <i>b)</i> codebitorii unei obligații solidare sau indivizibile și fideiusori, chiar dacă unul dintre debitori a neglijat să o facă ori a renunțat la ea (art. 2514 teza I C.civ.); <i>c)</i> creditorii celui interesat; <i>d)</i> orice altă persoană interesată (art. 2514 teza finală C.civ.); – organul de jurisdicție nu poate aplica prescripția din oficiu [art. 2512 alin. (2) C.civ.]; – prescripția nu poate fi invocată din oficiu nici chiar în acele situații în care ar fi în interesul statului sau al unităților sale administrativ-teritoriale [art. 2512 alin. (3) C.civ.].
Momentul până la care se poate invoca prescripția	– prescripția poate fi opusă numai în primă instanță, prin întâmpinare, sau, în lipsa invocării, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate (art. 2513 C.civ.); ▪ <i>recurs în interesul legii</i>: noul regim juridic al prescripției extinctive, al cărei specific constă și în aceea că prescripția nu operează de plin drept, aceasta putând fi invocată exclusiv de partea interesată <i>in limine litis</i>, iar nu și de către organul de jurisdicție, este aplicabil doar prescripțiilor care au început să curgă după data intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, 1 octombrie 2011. Prescripțiile extinctive începute anterior datei de 1 octombrie 2011, împlinite ori

	neîmplinite la aceeași dată, rămân supuse dispozițiilor art.18 din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, republicat, astfel încât atât instanțele de judecată, din oficiu, cât și părțile interesate pot invoca excepția prescripției extinctive, indiferent de stadiul procesual, chiar în litigii începute după 1 octombrie 2011 (I.C.C.J., Completul competent să judece recursul în interesul legii, Decizia nr. 1/2014, M. Of. nr. 283 din 17 aprilie 2014).
--	---

3. Efectul prescripției extinctive

3.1. Noțiune și consecințe

Elemente de analiză	– prescripția are ca efect stingerea dreptului material la acțiune [art. 2500 alin. (1) C.civ.]; – după împlinirea termenului de prescripție, cel obligat poate să refuze executarea obligației [art. 2506 alin. (2) C.civ.].
Consecința juridică	– supraviețuirea dreptului subiectiv civil și a obligației civile corelative; ▪ nu este supus prescripției extinctive nici așa-numitul „drept la acțiune în sens procesual”, adică acele componente ale dreptului la acțiune constând în posibilitatea de a sesiza organul de jurisdicție, de a formula cereri, de a propune probe, de a pune concluzii, de a exercita căile de atac prevăzute de lege etc., în alte cuvinte, posibilitatea de a exercita mijloacele procesuale reglementate de lege și care alcătuiesc acțiunea civilă.
Efectele prescripției extinctive	– <i>pe cale de acțiune</i>, dreptul subiectiv poate beneficia de protecție judiciară dacă prescripția nu este invocată în termenul prevăzut de lege (art. 2513 C.civ.) de cel în folosul căruia a curs prescripția sau de persoanele menționate în art. 2514 C.civ.; – <i>pe cale de excepție</i>, dreptul subiectiv poate beneficia de protecție judiciară dacă obligația corelativă a fost executată de bunăvoie după ce termenul de prescripție s-a împlinit, împiedicând astfel cererea de restituire a ei chiar și atunci când, la data executării, cel în folosul căruia a curs prescripția nu știa că termenul de prescripție era împlinit [art. 2506 alin. (3) C.civ.]; ▪ <i>spre exemplu</i>, <i>Primus</i> plătește de bunăvoie datoria de 1.000 lei pe care o avea față de <i>Secundus</i>, deși era împlinit termenul de prescripție extinctivă; ulterior, <i>Primus</i> îl cheamă în judecată pe <i>Secundus</i>, solicitând instanței obligarea acestuia la restituirea sumei respective, motivând că la data la care și-a executat de bunăvoie obligația nu știa că dreptul creditorului său de a obține realizarea silită a creanței respective era prescris; <i>Secundus</i> se va apăra invocând dispozițiile legale reproduse mai sus și va avea câștig de cauză. Înseamnă deci că dreptul subiectiv civil de creanță al lui <i>Secundus</i> față de <i>Primus</i> nu s-a stins ca efect al împlinirii termenului de prescripție extinctivă; ▪ tot despre supraviețuirea dreptului ulterior împlinirii termenului de prescripție este vorba și în cazurile prevăzute de art. 2506 alin. (4) C.civ., potrivit căruia sunt valabile <i>recunoașterea dreptului</i> făcută prin act scris, precum și <i>constituirea de garanții</i> în folosul titularului dreptului supus prescripției extinctive, chiar dacă cel care le-a făcut nu știa că termenul de prescripție era împlinit, în ambele ipoteze fiind aplicabile regulile de la renunțarea la prescripție.

Renunțarea la prescripție	Noțiune – cel în folosul căruia curge prescripția poate renunța, în cazul prescripției începute și neîmplinite, la beneficiul termenului scurs, precum și la prescripția împlinită, această posibilitate fiind consecința caracterului de ordine privată al normelor (art. 2507 C.civ.). Feluri – poate fi expresă sau chiar tacită; aceasta din urmă trebuie să fie neîndoielnică și să rezulte numai din manifestări neechivoce (art. 2508 C.civ.). Titular – nu poate renunța la prescripție cel lipsit de capacitatea de a înstrăina sau, după caz, de a se obliga (art. 2509 C.civ.). Efecte (art. 2510 C.civ.) – renunțarea la prescripția împlinită conduce la curgerea unei noi prescripții de același fel; – renunțarea la beneficiul termenului scurs pentru prescripția începută și neîmplinită conduce la aplicarea regulilor privind întreruperea prescripției prin recunoașterea dreptului. Întinderea efectelor renunțării la prescripție (art. 2511 C.civ.): – produce efecte numai în privința celui care a făcut-o; – nu poate fi invocată împotriva codebitorilor solidari ori ai unei obligații indivizibile sau împotriva fideiusorilor, aceștia putându-se prevala de prescripție; ▪ de altfel, potrivit art. 2514 C.civ., codebitorii unei obligații solidare sau indivizibile și fideiusorii pot invoca prescripția, chiar dacă unul dintre debitori a neglijat să o facă ori a renunțat la ea, textul recunoscând acest drept și creditorilor celui interesat, precum și oricărei alte persoane interesate.
----------------------------------	--

3.2. Principiile efectului prescripției extinctive

Stingerea dreptului la acțiune privind drepturile subiective principale și accesorii	Regula – odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept subiectiv principal se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile subiective accesorii, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel [art. 2503 alin. (1) C.civ.]; – principiul privește efectul stingerii prin prescripție extinctivă a acelei componente a dreptului la acțiune ce constă în posibilitatea creditorului de a obține condamnarea debitorului la executarea obligației corelative unui drept de creanță, deoarece principiul vizează un drept accesoriu, iar un asemenea drept, indiferent că este de creanță sau real, poate avea ca drept principal numai un drept de creanță; – așadar, odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept (de creanță) principal, se stinge și dreptul la acțiune privind eventualele dobânzi, garanții personale etc. Excepție – prescripția dreptului la acțiune privind creanța principală nu atrage și stingerea dreptului la acțiunea ipotecară [art. 2504 alin. (1) teza I C.civ.]; ▪ în acest caz, sub rezerva prescripției dreptului de a obține executarea silită, creditorul ipotecar va putea urmări oricând, în condițiile legii, bunurile mobile sau
---	---